

APSTIPRINU
Īpaši aizsargājamā kultūras
pieminekļa –
Turaidas muzejrezervāta direktore

Anna Jurkāne

**ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀIS KULTŪRAS PIEMINEKLIS –
TURAIIDAS MUZEJREZERVĀTS**

**2020. gada
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

**Sigulda
2021**

SATURS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	
1.1.	Iestādes juridiskais statuss un struktūra	3
1.2.	Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni	4
1.3.	Pārskata gada galvenās prioritātes	5-7
2.	FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI	
2.1.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	8-10
2.2.	Iestādes darbības rezultāti	11-20
2.3.	Muzeja pakalpojumi	21
2.4.	Muzejrezervāta pakalpojumu pieejamība un kvalitātes nodrošināšana	22
2.5.	Pakalpojumi un piemērotas vides nodrošināšana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	22
2.6.	Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai, informācija par veiktajām strukturālajām izmaiņām	23-24
3.	PERSONĀLS	24-25
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	
4.1.	Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai	25-26
4.2.	Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar iestādes darbu.....	26
4.3.	Sadarbība ar nevalstisko sektoru	27
5.	NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI	27-29

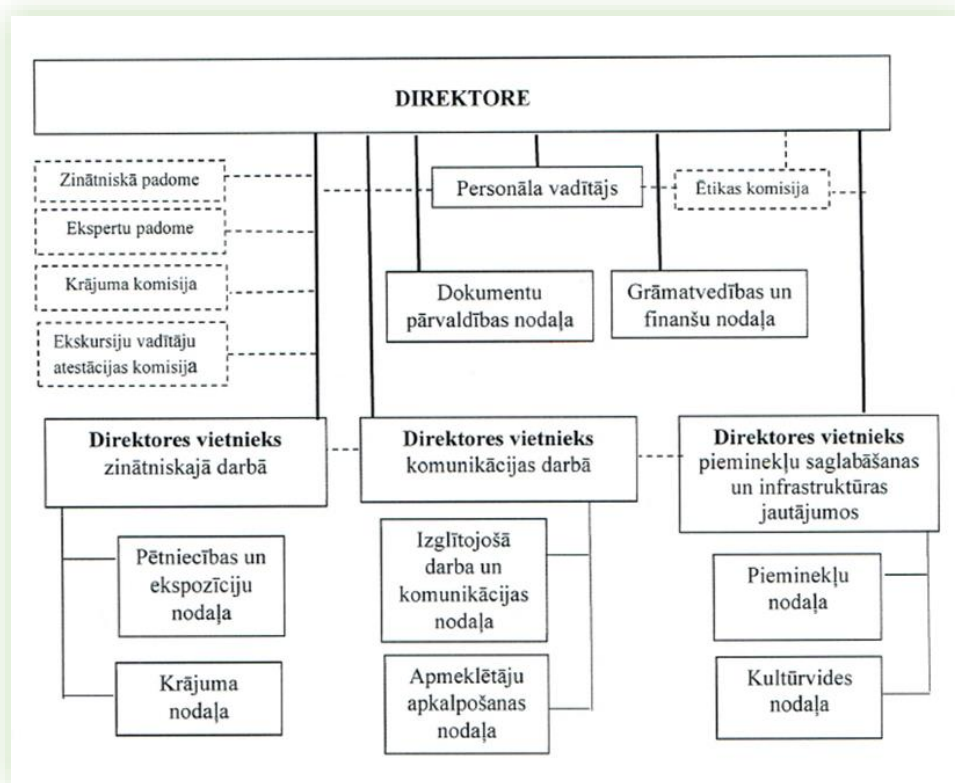
1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra

Īpaši aizsargājamais kultūras piemineklis - Turaidas muzejrezervāts (turpmāk tekstā – muzejrezervāts) ir Kultūras ministrijas pakļautībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojās saskaņā ar Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumu, kas apstiprināts ar 2012. gada 18. decembra Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.932.

Turaidas muzejrezervāts izveidots 1988. gadā uz Siguldas novadpētniecības muzeja bāzes, kas savu darbību uzsācis 1948. gadā, lai saglabātu nākamajām paaudzēm vienu no senākajiem Latvijas valstiskajiem veidojumiem – Turaidas vēsturisko centru ar kultūras pieminekļu kompleksu. Muzejrezervātu veido pieminekļi, dabas un kultūrvēsturiskā vide, krājums, kas ir Nacionālā muzeju krājuma daļa. Turaidas muzejrezervāts ar LR Ministru kabineta 01.03.1994. noteikumiem Nr.61 izsludināts par Īpaši aizsargājamo kultūras pieminekli, un noteikta tā teritorija. Ar LR Ministru kabineta 28.10.2014. noteikumiem Nr. 664 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – aizsardzības kārtība” ir precizēta teritorijas robeža un noteikta kārtība, kādā tiek nodrošināta muzejrezervāta saglabāšana, uzskaitē, izpēte un izmantošana.

Turaidas muzejrezervāts ir akreditēts uz 10 gadiem līdz 2024. gada 8. maijam (akreditācijas apliecība Nr. 3AA, 09.05.2014.)

Muzejrezervāta darbu vada direktors. Direktora tiešā pakļautībā ir Direktora vietnieks zinātniskajā darbā, Direktora vietnieks pieminekļu saglabāšanas un infrastruktūras jautājumos, Direktora vietnieks komunikācijas darbā, Dokumentu pārvaldības nodaļas vadītājs, Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītājs un personāla vadītājs. Muzejrezervāta funkcijas pilda: Krājuma nodaļa, Pētniecības un ekspozīciju nodaļa, Izglītojošā darba un komunikācijas daļa, Pieminekļu nodaļa, Kultūrvides nodaļa un Apmeklētāju apkalpošanas nodaļa, Grāmatvedības un finanšu nodaļa un Dokumentu pārvaldības nodaļa.

1.2. Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni

Turaidas muzejrezervāta misija ir harmoniskas sabiedrības veidošana, parādot latviskās dzīvesziņas attīstību un vispārcilvēciskās vērtības ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras mantojumu.

Misijas īstenošanai muzejrezervāts veic šādas funkcijas:

1. Uztur, pārvalda un attīsta muzeja krājumu – Nacionālā muzeju krājuma daļu
  2. Veic muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas zinātnisko pētniecību
  3. Izglīto sabiedrību, nodrošina tai muzeja vērtību pieejamību
  4. Pēta, atjauno un uztur kultūrvēsturisko vidi
  5. Uztur un attīsta muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru
  6. Restaurē, remontē un uztur attiecīgos kultūras pieminekļus
- Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 3.1.- 3.6. p.*

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, muzejrezervāta pamatuzdevumi ir:

- 1) pētīt Turaidas vēsturiskā centra un novada kultūras un dabas pieminekļus, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu;
  - 2) nodrošināt mērķtiecīgu Nacionālā muzeju krājuma komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
  - 3) veidot informatīvo datu bāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
  - 4) izmantojot Nacionālo muzeju krājumu, veidot ekspozīcijas un izstādes muzejrezervāta vēsturiskajās ēkās, nocietinājumos, būvēs un kultūrvidē;
  - 5) īstenot valsts un starptautiskos projektus un programmas;
  - 6) popularizēt kultūrvēsturiskās vērtības, izmantojot muzeja ekspozīcijas, izstādes un citus ar muzeja darbību saistītus pasākumus;
  - 7) atjaunot zudušās vēsturiskās ēkas un būves, apsaimniekot vai iznomāt tās atbilstoši muzejrezervāta darbības mērķiem;
  - 8) restaurēt vēsturisko vidi muzejrezervāta teritorijā, kopt dabas ainavas, veidot brīvdabas ekspozīcijas;
  - 9) veikt kultūrizglītojošo darbību Turaidas novada un Vidzemes reģiona vēstures, kultūras, mākslas un tautas tradīciju popularizēšanā, izdot ceļvežus, bukletus, zinātniskus izdevumus un citus iespieddarbus, organizēt vietējās un starptautiskās zinātniskās konferences, seminārus un citus pasākumus, piedalīties tajos un nodrošināt attiecīgo pasākumu publicitāti;
  - 10) nodrošināt ekspozīciju un izstāžu pieejamību apmeklētājiem, kā arī gidu pakalpojumus;
  - 11) pētīt sabiedrības pieprasījumu un analizēt muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
  - 12) izstrādāt un īstenot projektus saskaņā ar muzejrezervāta stratēģiju.
- Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 4.1.- 4.12. p.*

Stratēģiskie mērķi 2014. - 2023. :

1. Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai un sabiedrības uzskatu veidošanai, pētīt un dokumentēt Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūrvidi, pieminekļus, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un mērķtiecīgi komplektēt muzejrezervāta krājumu.
2. Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu.
3. Reģiona attīstībai un sociālās stabilitātes sekmēšanai pilnveidot muzejrezervāta komunikācijas formas un efektivitāti, attīstīt kultūras tūrisma un paplašināt mērķauditorijas loku.
4. Nodrošināt muzejrezervāta kā kultūras mantojuma institūcijas darbības pilnveidošanu un darbinieku profesionalitātes paaugstināšanu.

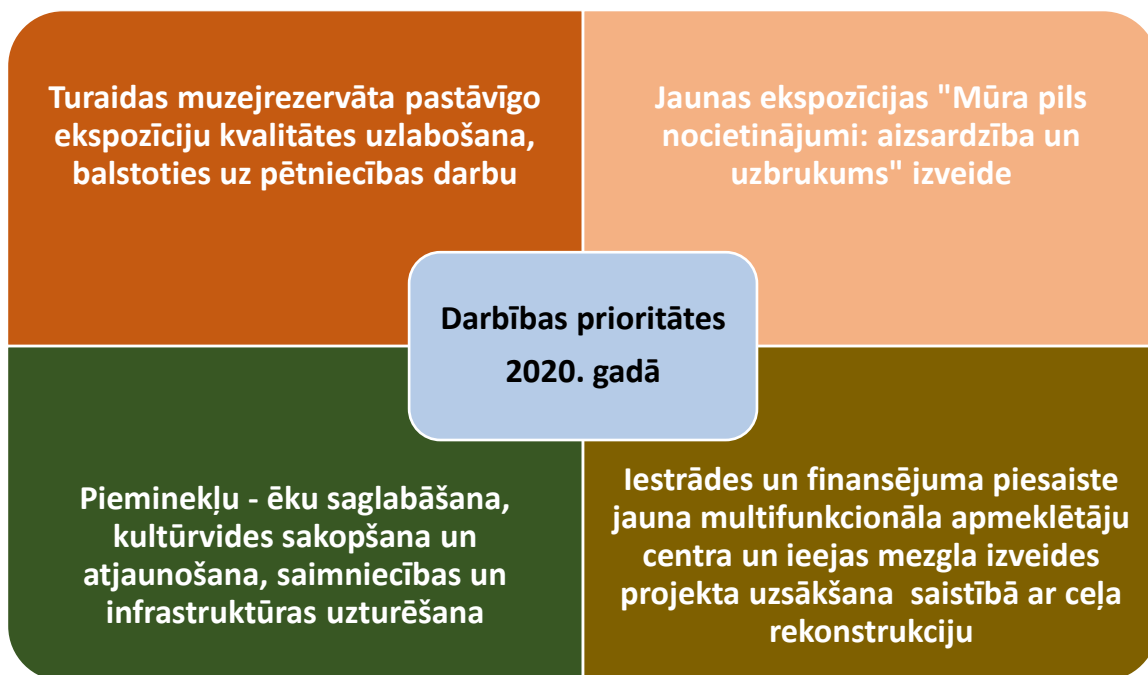

Turaidas muzejrezervātā noteiktās pamatvērtības:

1.3. Pārskata gada galvenās prioritātes un pasākumi to īstenošanai

Saskaņā ar Darbības un attīstības stratēģiju 2014-2023 un pieejamajiem finanšu resursiem muzejrezervāts 2020. gadā bija izvirzījis šādas prioritātes un uzdevumus:

Darbības virzieni un plānotie rezultāti 2020. gadā

- 1 Saglabāt, restaurēt un uzturēt 38 ēkas-pieminekļus, uzturēt un kopt kultūrvidi 56,92 ha platībā, veikt brīvdabas ekspozīciju labiekārtošanu
- 2 Veikt arheoloģisko izpēti Baznīckalnā
- 3 Uzturēt muzejrezervāta kultūrvēsturiskās ainavas kvalitāti, pabeigt 8 vēsturisko dīķu krastu nostiprināšanu, meniķu atjaunošanu un teritorijas labiekārtošanu, turpināt vēsturisko dīķu kaskādes atjaunošanu un teritorijas labiekārtošanu.
- 4 Sagatavot manuskriptu katalogam "Turaidas pils 13.-17. gs. sadzīves senlietas", turpināt kataloga par Turaidas Baznīckalna arheoloģiskajā izpētē atrastajām senlietām sagatavošanu.
- 5 Turpināt Turaidas pils kompleksa un muižas ēku uzturēšanas un restaurācijas darbus
- 6 Izdot rakstu krājumu "Reformācijai – 500 – jauno laiku vēsmas Turaidā un Eiropā", Agrārās reformas materiālu apkopojumu, katalogu "Bībeles, sprediķu un dziesmu grāmatas Turaidas muzejrezervāta krājumā:", ekspozīcijas "Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā" ceļvedi angļu valodā

7

Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” un saziņā ar Kultūras ministriju turpināt risinājumu izstrādi jauna multifunkcionāla apmeklētāju centra un ieejas mezgla izveidei, Turaidas muižas kūts-staļļa ēkas kompleksa atjaunošanas būvprojekta izstrādi.

8

Iekārtot jaunu ekspozīciju “Mūra pils nocietinājumi: aizsardzība un uzbrukums”, turpināt ekspozīcijas “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” papildināšanu ar jaunām digitālām programmām, veikt kvalitātes uzlabošanu pārējās ekspozīcijās atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem.

9

Nodrošināt muzeja ekspozīciju un Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma pieejamību apmeklētājiem katru dienu, sekmēt pašu ieņēmumu plāna izpildi, veicot izglītojošo un apmeklētāju apkalpošanas darbu

10

Pilnveidot trīs izglītojošās programmas ekspozīcijai “Ceļā uz Latvijas valsti: Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” un aktivizēt to piedāvājumu projektam “Latvijas skolas soma” ietvaros

11

noorganizēt 2 konferences – 10. oktobrī – Latvijas agrārās reformas 100. gadadienai veltīta konference un 12. novembrī - Turaidas muzejrezervāta zinātniski praktiskā konferenci

12

Sagatavot jaunu reklāmas bukletu par izglītojošo programmu piedāvājumu atbilstošu projektam “Latvijas skolas soma” atkārtoti izdot reklāmas bukletu “Turaidas muzejrezervāts” 4 valodās atbilstoši vajadzībai.

13

Kultūras mantojuma popularizēšanai noorganizēt izglītojošos pasākumus: gadskārtu ieražu svētki, svētki ģimenēm “Šodien Turaidas muiža pieder bērniem”, Eiropas kultūras mantojuma dienu aktivitātes, Lībiešu diena skolēniem “Mīts par pasaules radīšanu” u.c.

Latvijas Republikas valdības 2020. gadā divreiz izsludināja ārkārtas situācijas, kas noteica epidemioloģiskos ierobežojumus, lai novērstu pandēmijas Covid-19 izplatību, tai skaitā, muzeja ekspozīciju slēgšanu apmeklējumiem, publisko muzeja pasākumu atcelšanu un attālināto darbu. **Pandēmijas izraisītie epidemioloģiskie ierobežojumi ir būtiski ietekmējuši plānotās muzejrezervāta darba prioritātes, sasniedzamos rezultātus un pašu ieņēmumu plānu, jo muzeja ekspozīcijas apmeklētājiem laikā no 13.03.2020. līdz 12.05.2020 bija slēgtas, muzeja pakalpojumi tika sniegti ierobežotā apjomā.**

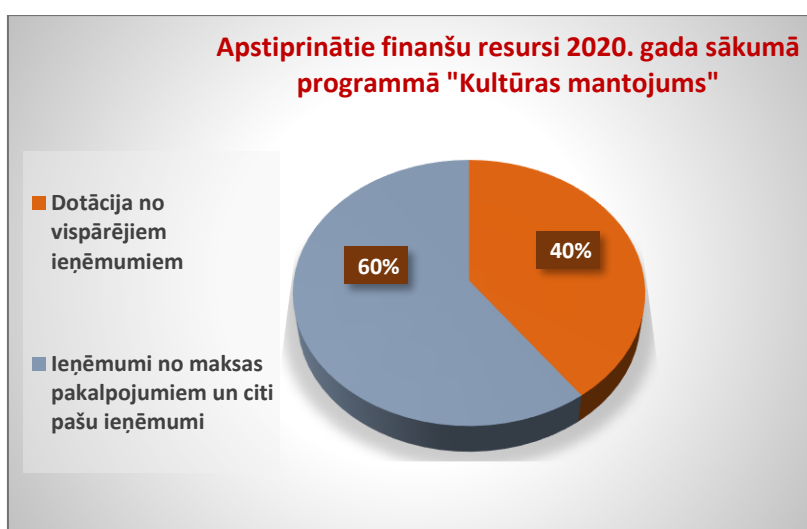
2. FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932.) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana, atbilstoši Kultūras ministrijā apstiprinātajai Darbības un attīstības stratēģijai 2014. - 2023., kārtējā gada darbības plānam un budžetam (budžeta programma „Kultūras mantojums”).

Muzejrezervāta funkciju izpildei vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanai, kvalitatīva un daudzveidīga muzejrezervāta piedāvājuma sagatavošanai un pieejamības nodrošināšanai, Latvijas valsts simtgadei veltītās ekspozīcijas popularizēšanai apstiprinātie finanšu resursi 2020. gada sākumā ir **1 664 408 euro**, t.sk.:

valsts dotācija no vispārējiem ieņēmumiem - **664 408 euro**
pašu ieņēmumu plāns - **1 000 000 euro**

Plānotā budžeta lielāko daļu 60 % veido pašu ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem. **Globālās COVID-19 pandēmijas ietekmē 2020. gadā muzejrezervāts nav guvis 614 468 euro no plānotā 1 milj. euro pašu ieņēmumu no maksas pakalpojumiem, līdz ar to pašu ieņēmumi 2020. gadā ir tikai 25 % no kopējiem muzejrezervāta finanšu resursiem.**

Finanšu resursu kopējo apjomu programmā “Kultūras mantojums” 2020. gadā papildināja:

- Papildu valsts budžeta dotācijas piešķirums *darbinieku atbildības nodrošināšanai* **493 056** euro apmērā atbilstoši MK 05.06.2020 rīkojumam Nr.303 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", lai mazinātu COVID -19 krīzes radīto negatīvo seku ietekmi.
- Kultūras ministrijas budžeta programmā 21.00.00 “Kultūras mantojums” muzeju atbalstam – piešķirtie - **29 721, 00 euro** ekspozīciju modernizācijai Turaidas pilī un Turaidas muzejrezervāta krājuma seniespiedumu kolekcijas padziļinātai izpētei.
- 2019. gada finanšu līdzekļu pašu ieņēmumu atlikums **107 738 euro** apmērā.

Pamatojoties uz minēto un veiktajām izmaiņām 2020. gada finansēšanas plānā, **apstiprinātais pieejamo finanšu resursu kopējais apjoms budžeta programmā „Kultūras mantojums” bija 1 572717 euro apmērā.**

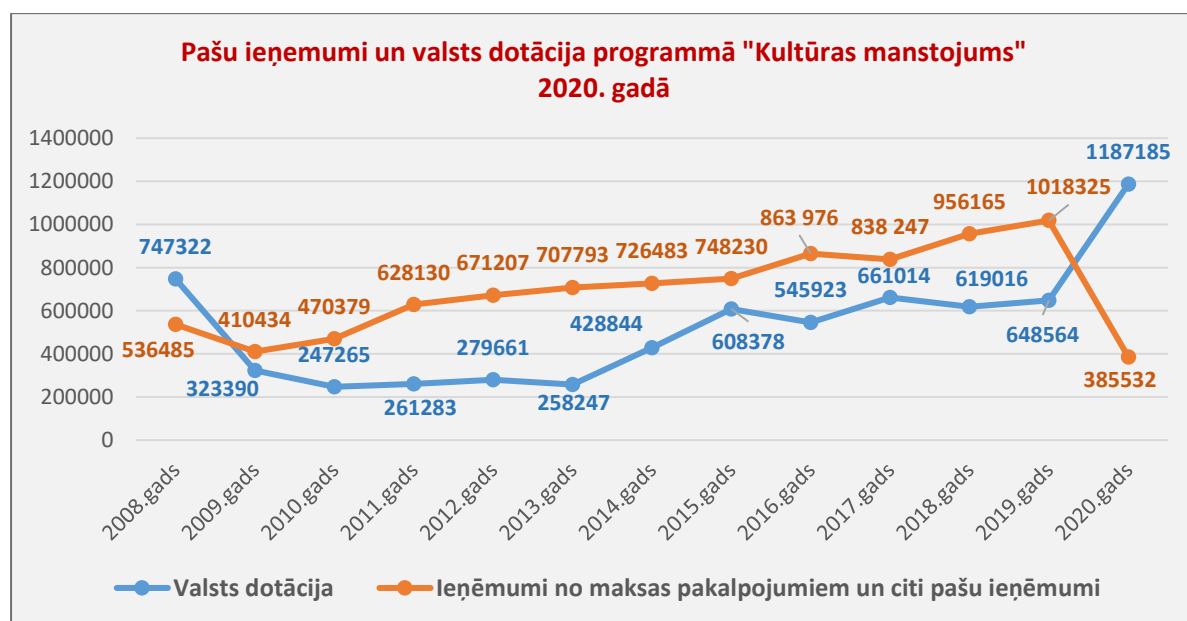
Atbilstoši muzejrezervāta nolikuma 5.2. punktā noteiktajām tiesībām, ņemta dalība projektu konkursos, papildināts muzejrezervāta budžets muzejrezervāta funkciju izpildei:

- Siguldas novada pašvaldības projektu konkursā –**750,00 euro** Pasākuma “Šodien Turaidas muiža pieder bērniem. Vai tu zini, kas ir tikums?” noorganizēšanai.
- Valsts kultūrkapitāla projektu konkursā – **3000 euro** Kataloga “Bībeles, dziesmu un sprediķu grāmatas Turaidas muzejrezervāta krājumā” izdošanai.
- Siguldas novada pašvaldības finansējums **468 euro** apjomā skolēnu nodarbinātības projekta īstenošanai vasaras brīvlaikā.

Muzejrezervāta darba rezultātu sasniegšanu sekmēja arī sadarbības partneru piesaistītais finansējums:

- Ar restauratoru un restaurācijas uzņēmumu piesaistīto Valsts kultūrkapitāla projektu konkursu finansējumu restaurēti muzejrezervāta krājuma priekšmeti par **1000 euro**.

Ņemot vērā valstī noteikto ārkārtējo situāciju un ierobežojumus muzeja pakalpojumu sniegšanā, starptautiskā un vietējā tūrisma samazināšanos saistībā ar Covid-19 izplatības ierobežošanu, **2020. gadā pašu ieņēmumu plāns tika izpildīts tikai par 39 %, jo Covid -19 ietekmē samazinājās ieņēmumi no muzeja maksas pakalpojumiem. Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi 2020. gadā ir 385 532 euro.**

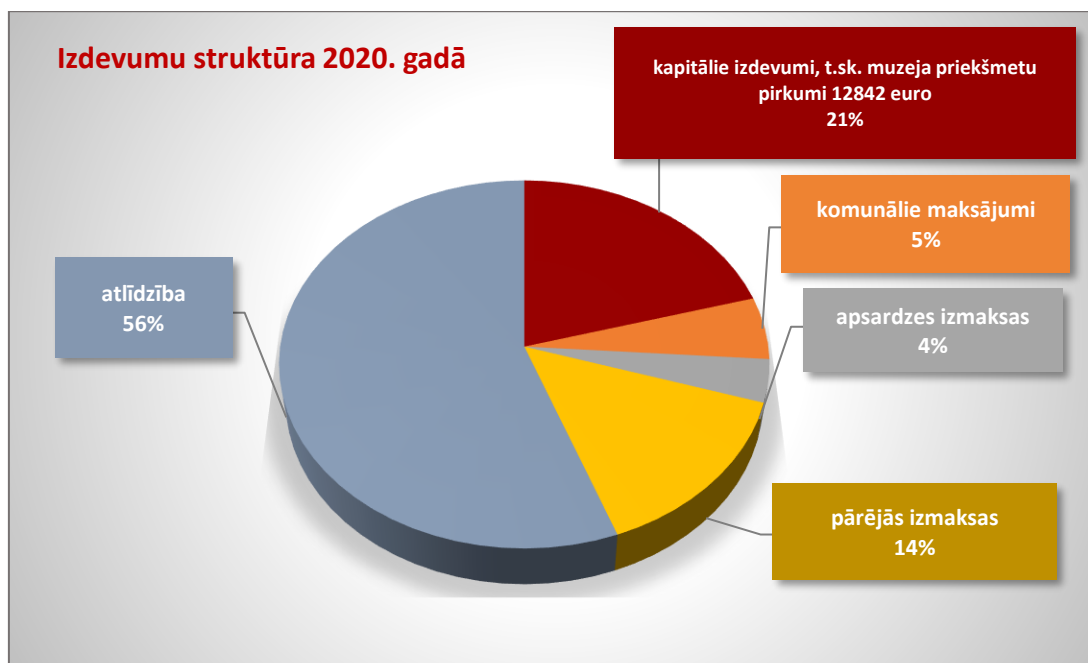
Muzejrezervāta funkciju izpildei kopā 2020. gadā tika izlietoti **1 527 223** euro

precēm un pakalpojumiem - **362 405 euro** t.i. 24 %

atlīdzībai - **849 871 euro** t.i. 56 %

kapitālieguldījumi - **314 947 euro** t.i. 20 %

Salīdzinot ar 2019. gadu, izdevumi precēm un pakalpojumiem ir palielinājušies par 6,64 %, atlīdzības izdevumi ir palielinājušies par 7,73 %, bet kapitālizdevumi ir samazinājušies par 43,08 %,

No visiem izdevumiem 56 % sastāda atlīdzības izdevumi. **Vidējais atalgojums mēnesī uz vienu slodzi 2020. gadā ir 903,63 euro.** Lai gan, salīdzinot ar 2019. gadu, atalgojums ir pieaudzis par 9 %, tomēr tas vēl joprojām ir mazāks nekā valstī noteiktā strādājošo vidējā bruto darba samaksa mēnesī pilnai slodzei pirms nodokļu nomaksas - **1 143 euro** (pēc CSP datiem, <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/socialie-procesi/darba-samaksa/meklet-tema/2944-darba-samaksa-2020-gada>)

2.2. Iestādes darbības rezultāti

Neskatoties uz divreiz noteikto ārkārtējo situāciju valstī un epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai, 2020. gadā tika turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932.) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana, atbilstoši Kultūras ministrijā apstiprinātajai Darbības un attīstības stratēģijai 2014. - 2023., kārtējā gada darbības plānam un budžetam (budžeta programma „Kultūras mantojums”).

Galvenās aktivitātes un sasniegtie rezultāti 2020. gadā:

Rezultatīvo rādītāju pārskats par muzejrezervāta 2020. gada darba rezultātiem publicēts Latvijas Digitālajā kultūras kartē: <https://is.kulturaskarte.lv>

Veicot zinātniski pētniecisko, krājuma, izglītojošo un komunikācijas darbu, pieminekļu saglabāšanu, kultūrvides uzturēšanu un apmeklētāju apkalpošanu **sabiedrības interesēs ir saglabāts un uzturēts materiālais un nemateriālais kultūras mantojums un kultūrvēsturiskā vide ar kultūras pieminekļu kompleksiem: Dainu kalnu, Turaidas pilskalnu ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīcu un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centru**

Pētniecības darbs

Krājuma darbs

Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvides saglabāšana un uzturēšana

Turaidas vēsturiskā centra ēku pieminekļu uzturēšana un saglabāšana

Ekspozīciju izveide un izstāžu iekārtošana

Izglītojošais darbs, sadarbība un komunikācija

Pētniecības darbs

Garīgais mantojums, dzīvesziņa un reliģiju loma cilvēku dzīvē

Veikta viduslaiku kapsētas daļas **arheoloģiskā izpēte** Turaidas Baznīckalnā

Izdots katalogs "Bībeles, sprediķu un dziesmu grāmatas Turaidas muzejrezervāta krājumā

Turaidas muiža 300 gados

Noorganizēts četru **sarunu cikls "Sarunas Klaušinieku mājā"** par muižu laiku lokos un 19.gs. norisēm kultūrā un sadzīvē

Izdots rakstu krājums "Jauno laiku vēsmas Latvijā un Eiropā"

Sagatavots **izstādes plāns** "Latvijas agrārājam reformai – 100"

Izdots atkārtots grāmatas "Materiāli Latvijas agrārās reformas vēsturei" **izdevums**

Uzsākts darbs ekspozīcijas "Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis" **kataloga izdošanai**

Turpināta **divu publikāciju manuskriptu** sagatavošana: "Muiža pilsdrupu paēnā" un "Turaidas muižas pārvaldnieka vecā dzīvojamā māja"

Nesenās pagātnes mantojums

Sagatavots digitālās **ekspozīcijas plāns** "Anšlavs Eglītis un Inciems"

Gaujas libieši Latvijas kultūrvēsturē

Uzsākta tēmas "Nezūdošais mantojums" izpēte un **brīvdabas ekspozīcijas plāna "Lībiešu taka"** sagatavošana

Turaidas pils – viduslaiku kultūras mantojums

Sagatavots **ekspozīcijas plāns** "Mūra pils nocietinājumi: aizsardzība un uzbrukums" un **informatīvās ekspozīcijas plāns** "Turaidas pils"

Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā

Izdota grāmata "Muzeja vēstures mirkļi Turaidā"

Izdots "Ekspozīcijas *Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā*" **ceļvedis angļu valodā**

Darbs pie **izglītojošās programmas** "Laiks. Mantojums. Atmiņa" sagatavošanas

Pētniecisko tēmu ietvaros sagatavoti un publicēti **9 zinātniski pētnieciskie raksti, 57 informatīvie raksti, nolasītas 15 lekcijas, sagatavoti 2 izglītojošo programmu scenāriji**

Krājuma darbs

Krājumā uz 2020. gada 31. decembri **glabājas 90 457 krājuma vienības**, t. sk. 68 470 pamatkrājuma vienības

Krājums papildināts ar 1008 vienībām, t.sk. iepirktas 102 vienības par 12 842 euro, dāvinājumos saņemtas 168 vienības

NMKK ir ievadīta informācija (teksts un attēli) par 24 245 krājuma priekšmetiem, t.sk. pārskata periodā par 10 priekšmetiem

Muzejrezervāta krājuma elektroniskajā katalogā ir ievadīta informācija par 46 479 krājuma priekšmetiem, t.sk. pārskata periodā par 7357 krājuma priekšmetiem

Nodrošināta krājuma aprīte – 14 124 vienības gadā, t.sk. ekspozīcijās un izstādēs eksponētas 3697 krājuma vienības

Finansiāli novērtētas un grāmatvedības uzskaitē uzņemtas 3233 vienības par 24 793 euro, pavisam novērtētas 50 329 krājuma vienības par 469 095 euro jeb 55,61 no kopējā krājuma vienību skaita

Veikta esības pārbaude 3649 krājuma vienībām, t.sk. būtiski bojājumi konstatēti 37 vienībām

Restaurēti 18 krājuma priekšmeti

Uzrakstīti zinātniskie apraksti 409 krājuma priekšmetiem, papildināti zinātniskie apraksti 105 priekšmetiem, sastādītas 1458 tematiskās kartotēkas uzskaites kartītes un 449 sistemātiskās kartotēkas kartītes

Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvides saglabāšana un uzturēšana

Turaidas muzejrezervāta lietošanā ir **teritorija 56,92 ha platībā ar kultūras pieminekļu kompleksiem**: Dainu kalnu, Turaidas pilskalnu ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīcu un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centru. Pieejamo finanšu resursu ietvaros tika nodrošināta teritorijas uzturēšana un sakopšana atbilstoši gadalaikam.

Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” risināts jautājums par nekustamā īpašuma “Turaidas kiosks” atsavināšanas iespējām, **rezultātā iegūts valsts īpašumā un muzejrezervāta lietošanā zemesgabals ar 0,259 ha** platību auto stāvlaukumu rekonstrukcijai un jaunā muzejrezervāta ieejas mezgla izveides vajadzībām.

Labiekārtota teritorija pie Turaidas pils ieejas, veicot ieejas laukuma seguma maiņu, atjaunojot informācijas stendu un soliņus.

Izstrādāts **būvprojekts Lībiešu un Māras dabas taku infrastruktūras izveidei un atjaunošanai**, lai uzlabotu taku pieejamību un nodrošinātu drošu vidi apmeklētājiem.

Uzturēti un apsaimniekoti **26 muižas dīķi un dīķu vietas**. Turpināti 8 vēsturisko dīķu kaskādes atjaunošanas un teritorijas labiekārtojuma realizācijas būvdarbi: **atjaunoti 3 vēsturiskie dīķi, aizsprosti, meniķi**, Papildināts dīķos esošo zivju sugu klāsts ar 22 baltajiem amūriem.

Turpināta Turaidas muižas bijušā ķieģeļu cepla un tam pieguļošās teritorijas apsaimniekošana 13,03 ha platībā, **veikti meža kopšanas darbi 1000 m² platībā**.

Kultūrvēsturiskās ainavas kvalitātes nodrošināšanai veikti muzejrezervāta teritorijā augošu koku vainagu kopšanas darbi, atjaunoti un papildināti kokaugu stādījumi, vasaras puķu, rožu stādījumi augu ekspozīcijā, veikti koku vainagu sakopšanas darbi Dainu kalnā, Turaidas pilskalnā, Baznīckalnā u.c.

Nodrošināta muzejrezervāta teritorijā esošo **trīs meliorācijas sistēmu darbības un pils akas ūdens līmeņa uzraudzība**.

Turpināti darbi apmeklētāju ērtību nodrošināšanai, garantējot drošību un apskates objektu pieejamību: uzturēti kārtībā auto stāvlaukumi, atjaunots krāsojums 32 norādes zīmēm, ārstniecības augu ekspozīcijā atjaunotas augu nosaukumu 100 plāksnītes, no vējlauztajiem koku stumbriem izgatavoti un izvietoti teritorijā blūku soli, salaboti tiltiņi un pakāpieni dabas takās, atsevišķos taku posmos labots taku segums. **Epidemioloģiskās drošības nolūkos** izgatavotas un uzstādītas norādes zīmes Covid-19 infekcijas izplatības ierobežojošās un drošības pasākumu informācijas stiprināšanai.

Turaidas vēsturiskā centra ēku-pieminekļu saglabāšana un uzturēšana

Pieejamo finanšu resursu ietvaros **ir veikta 38 ēku uzturēšana, nodrošinot apsardzi un saglabāšanai atbilstošu mikroklimatu.**

Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” turpinās darbs pie būvprojekta “Turaidas muzejrezervāta Turaidas muižas kūts-staļļa-laidara ēku kompleksa restaurācijas / atjaunošanas / pārbūves un piegulošās teritorijas labiekārtojums” izstrādes, akceptēta būvprojekta pirmā stadija.

Sagatavots projektēšanas uzdevums Turaidas auto stāvlaukumu būvprojekta izstrādei.

Turaidas viduslaiku pils saglabāšanas nolūkā uzsākta pils D korpusa sienu un pārsegumu konservācija, terases grīdas un hidroizolācijas remonts, veikti D priekšpils mūru konservācijas darbi un pils cvingera sienas un pusapaļā torņa kāpņu remonts, atjaunots pils akas vāks. Saules pulksteņa eksponēšanai izgatavota un uzstādīta eksponēšanas platforma.

Veikti muižas ēku uzturēšanas un saglabāšanas darbi: atjaunotas Dārznieka mājas un Pārvaldnieka vecās dzīvojamās mājas terašu kāpnes, veikts pārvaldnieka vecās dzīvojamās mājas skursteņa un smēdes ēkas iekšējo sienu remonts, uzsākta grīdas ieklāšana mājas pagrabam, saremontēti pārvaldnieka jaunās mājas pagraba logi un veikts jaunās klēts (krājuma ēkas) priekšmetu pirmsapstrādes telpas kosmētiskais remonts u.c. darbi

Sadarbībā ar VAS “Latvijas Valsts ceļi” un Krimuldas novada pašvaldību veikta valsts reģionālā autoceļa P8 Inciems – Sigulda (autoceļa posma Sigulda-Turaida) - Ķegums posma km 8.3 -12.5 pārbūves būvdarbu saskaņošana, to sasaiste ar Turaidas pilskalna nogāzēm, Turaidas stāvlaukumu, Kūts-Staļļa ēku kompleksa atjaunošanu/ Vagara mājas un Šveices mājas ansambļa plānotajiem restaurācijas/atjaunošanas projektu risinājumiem, kā arī risināts jautājums par Gaujiešu ielas pievienojuma Turaidā pie autoceļa P7 Ragana – Turaida pārbūvi jaunā vietā, lai pilnvērtīgāk izmantotu Turaidas auto stāvlaukuma muzejrezervāta apmeklētāju vajadzībām.

Ekspozīciju izveide un izstāžu iekārtošana

Izglītojošais darbs

Muzejrezervāta izglītojošā darba politikas īstenošanas pamatā ir komunikācija ar apmeklētājiem, sniedzot tiem vēstījumu par Turaidas vēsturiska centra tūkstošgades vēsturi ekspozīcijās un izstādēs, ekskursijās, izglītojošās programmās, pasākumos, lekcijās u.c.
Sakarā ar COVID - 19 pandēmijas radītajiem riskiem vairāki pasākumi, pieteiktās izglītojošās programmas un ekskursijas tika atceltas.

Novadītas 118 ekskursijas, t.sk. 79 svešvalodās: angļu, vācu un krievu valodā

Nodrošināts 10 izglītojošo programmu piedāvājums, t.sk. 4 izglītojošās programmas ir pieejamas apmeklētājiem arī krievu un angļu valodā. Pārskata gadā novadītas 133 izglītojošo programmu nodarbības, t.sk. 25 nodarbības kā pieaugušo mūžizglītības programmas sastāvdaļa. Pavisam nodarbībās ir piedalījušies 2 706 interesenti, t.sk. 2 266 pirmskolas un skolas vecuma bērni.

Noorganizēti 53 muzejrezervāta mērķiem un uzdevumiem atbilstoši tematiskie, gadskārtu ieražu, ekspozīciju un izstāžu atklāšanas, sadarbības u.c. veida pasākumi, t.sk. sabiedrības rosināti un atbalstīti 7 pasākumi ārpus muzeja

Noorganizēta tiešsaistes konference “Agrārajai reformai-100”

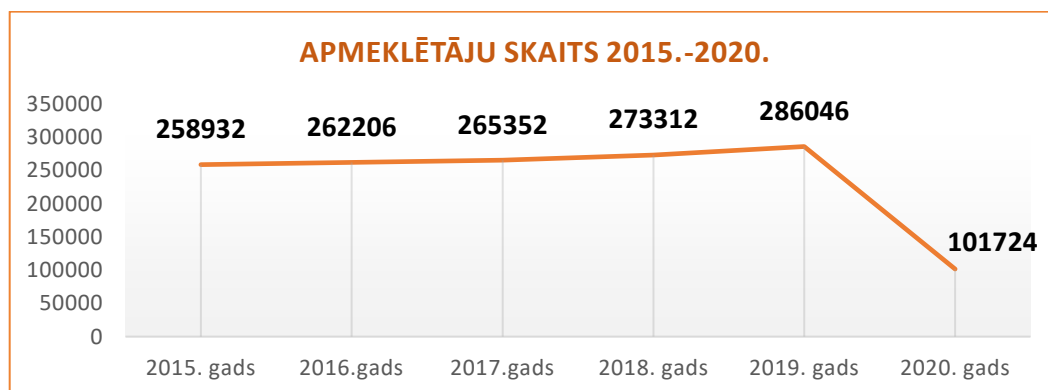
Veikta pasākumu fotofiksācija, saglabāti 1783 digitālie attēli

Muzejrezervāta speciālisti, izmantojot krājumu, savu pieredzi un zināšanas, nolasīja 15 lekcijas, sniedza konsultācijas interesentiem par materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izpēti, saglabāšanu un pieejamību

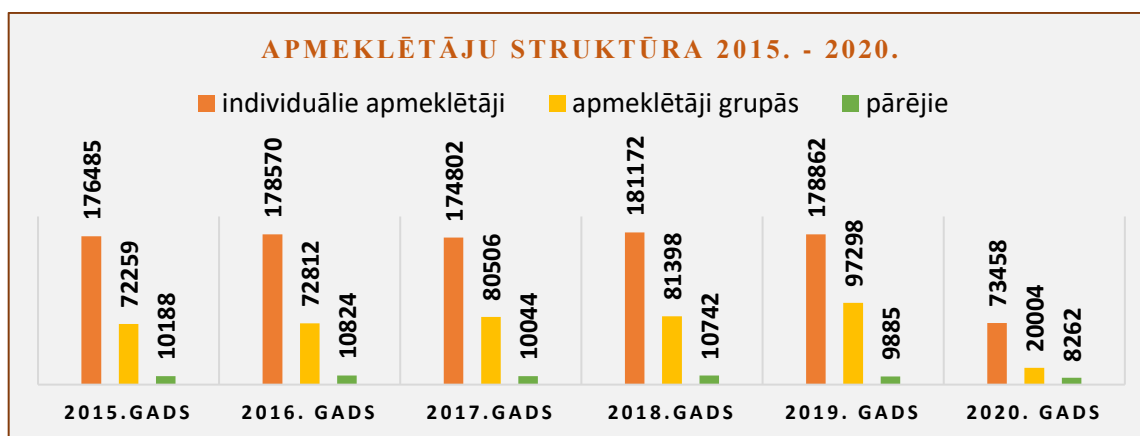

Sadarbība un komunikācija

Nemot vērā valstī noteikto ārkārtējo situāciju un ierobežojumus muzeja pakalpojumu sniegšanā, starptautiskā un vietējā tūrisma samazināšanos, **apmeklētāju skaits 2020. gadā ir 101 724, t.i. tikai 36 % no 2019. gada apmeklētāju skaita (286046).**

No kopējā apmeklētāju skaita 73 458 ir individuālie apmeklētāji, t.i. 72 %. Apmeklētāju skaits grupās ir – 20 004, no tiem, skolēni grupās – 8357, ārzemnieki grupās – 8502 pārējie apmeklētāji grupās – 3145.

Neskatoties uz pandēmijas izraisītajiem epidemioloģiskajiem ierobežojumiem, iespēju robežās tika uzturētas līgumattiecības ar **113 Latvijas un ārvalstu tūrisma firmām**. Pārskata periodā no jauna noslēgti 4 sadarbības līgumi.

Apmeklētāju piesaistes nolūkā:

- Veikta muzejrezervāta piedāvājuma aktīva **popularizēšana starptautiskajā tūrisma gadatirgū „Balttour 2020”**, sniedzot informāciju par muzejrezervāta darba aktualitātēm, plānotajiem pasākumiem un 2019. gadā atklāto pastāvīgo ekspozīciju “Ceļā uz Latvijas valsti. Klausīnieks. Saimnieks. Pilsonis”. Gatatirgus apmeklētājiem tika dota iespēja pašiem piedalīties dažādās izglītojošo programmu “Kas ir klausīnieks?” un “Latviešu valoda – manas valsts valoda” aktivitātēs un saņemt reklāmas bukletus.
- **Izdoti reklāmas bukleti, informatīvās lapas, ceļveži:** Ceļvedis “Ekspozīcija “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” angļu valodā, atkārtoti izdots Ceļvedis “Turaidas muzejrezervāts. Ceļvedis. Turaidas vēsturiskais centrs” angļu un krievu valodā, buklets-karte “Turaidas muzejrezervāts” lietuviešu, igauņu un franču valodā, izglītojošo programmu buklets un reklāmas lapa “ Turaidas muzejrezervāta pasākumi 2020. gadā” latviešu, angļu un krievu valodā.
- Turpināta līdzdarbība Siguldas reģionālās tūrisma biedrības organizētajā projektā “Tūrisma klasteris: Tūrisma uzņēmējdarbības veicināšana GNP teritorijā” un Vidzemes tūrisma

asociācijas organizētajās aktivitātēs, **uzņemtas 10 ārvalstu žurnālistu, blogeru un tūroperatoru grupas no dažādām pasaules valstīm.**

- Pierīgas skolu direktoru vietnieku seminārā sniegta informācija par muzejrezervāta izglītojošo programmu, ekskursiju un citu aktivitāšu piedāvājumu skolēniem iniciatīvas “Latvijas skolas soma” ietvaros un veikta ar semināra dalībnieku iesaisti piecu izglītojošo programmu prezentācijas.
- Turpināts aktīvs darbs muzejrezervāta **informācijas uzturēšanai sociālajos tīklos un muzejrezervāta mājaslapā** latviešu, angļu un krievu valodā, sniedzot iespēju Covid-19 pandēmijas apstākļos interesentiem skatīt muzejrezervāta tematiskās izstādes un publikācijas elektroniskā veidā.

Turpināta sadarbība:

ar pētniecības un mantojuma institūcijām: Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas Universitāti, Latvijas Nacionālo bibliotēku, Latvijas Valsts vēstures arhīvu u.c., kuras ietvaros sekmēta muzejrezervāta pētniecības tēmu izpēte, ekspozīciju izveide, iespieddarbu, izglītojošo pasākumu un konferenču sagatavošana. Sadarbībā ar LU Latvijas Vēstures institūta direktoru Gunti Zemīti turpināta arheologa Jāņa Graudoņa arhīva izpēte un sistematizācija.

ar Siguldas novada pašvaldību:

- par novada skolēnu nodarbinātību vasarā. Turaidas baznīckalnā arheoloģiskās izpētes izrakumu veikšanā piedalījās 6 Siguldas novada skolēni. Pašvaldība kompensēja iesaistīto jauniešu darba samaksu;
- līdzdalība Kultūras pārvaldes rīkotajās sanāksmēs, veicinot sadarbību kultūras mantojuma popularizēšanā;
- Siguldas novada domes kultūras projektu konkursā saņemtais finansējums nodrošināja pasākuma “Šodien Turaidas muiža pieder bērniem. Vai tu zini, kas ir tikums?” norisi.

ar Krimuldas novada pašvaldību:

- pamatojoties uz pašvaldības piešķirto finansējumu, izstrādāts digitālās ekspozīcijas plāns “Anšlavs Eglītis un Inciems”
- risināti jautājumi par pašvaldības un muzejrezervāta sadarbību un attīstību, t.sk. par zemes zem auto stāvlaukumiem nodošanu valsts īpašumā muzejrezervāta lietošanā, VAS “Latvijas Valsts ceļi” būvprojekta “Valsts reģionālā autoceļa P8 Inciems-Sigulda-Ķegums posma km 8,30 – 12,50 pārbūve” saskaņošana un tā ietekmi uz muzejrezervāta infrastruktūru, pagarināts Detālplānojuma īstenošanas termiņš.

ar vietējiem uzņēmējiem, institūcijām un muzejrezervāta atbalstītājiem

Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas ierobežošanas un epidemioloģiskās drošības pasākumus, atbilstoši normatīvajiem aktiem, tika lemts par telpu nomas maksas atbrīvojumiem, lai sabiedrības interesēs saglabātu papildu piedāvājumu apmeklētājiem ar vietējo uzņēmēju (SIA “Baltu rotas”, SIA “Rota-L”, SIA “Stiegra”, SIA “Frīda”, IK “Smēde”, IK “Stopiņi”, u.c.) atbalstu, nodrošinot apmeklētājiem loku šaušanas demonstrējumus, kalēja prasmes, suvenīrus un kafejnīcas pakalpojumus.

Starptautiskā sadarbība

Starptautiskā projekta CHRISTA (*“Culture and Heritage for Responsible, Innovative and Sustainable Tourism Actions”*) ietvaros ir ņemta dalība video **“CHRISTA rezultāti Vidzemē”** tapšanā, kas vēsta par dabas un kultūras mantojuma vērtību saglabāšanu un aizsardzību, attīstot un sadarbības partneru ieguvumiem projekta laikā.

Interreg Igaunijas – Latvijas programmas projekta “Dārza pērles” muzejrezervātā tika uzņemti žurnālisti no Latvijas un Igaunijas un **iepazīstināti ar Mežaparka izveides procesu un Turaidas vēsturiskā centra dabu un vēsturi**, lai popularizētu Latvijā un Igaunijā jauno tūrisma maršrutu “Dārza Pērles” un veicinātu dārzu tūrisma attīstību

Turpināta sadarbība, informācijas aprīte un kontaktu uzturēšana ar vairākām muzeja darbībai atbilstošām starptautiskām organizācijām, ārvalstu muzejiem, kultūras mantojuma un tūrisma institūcijām, veidoti kopīgi projekti un organizētas aktivitātes to ietvaros:

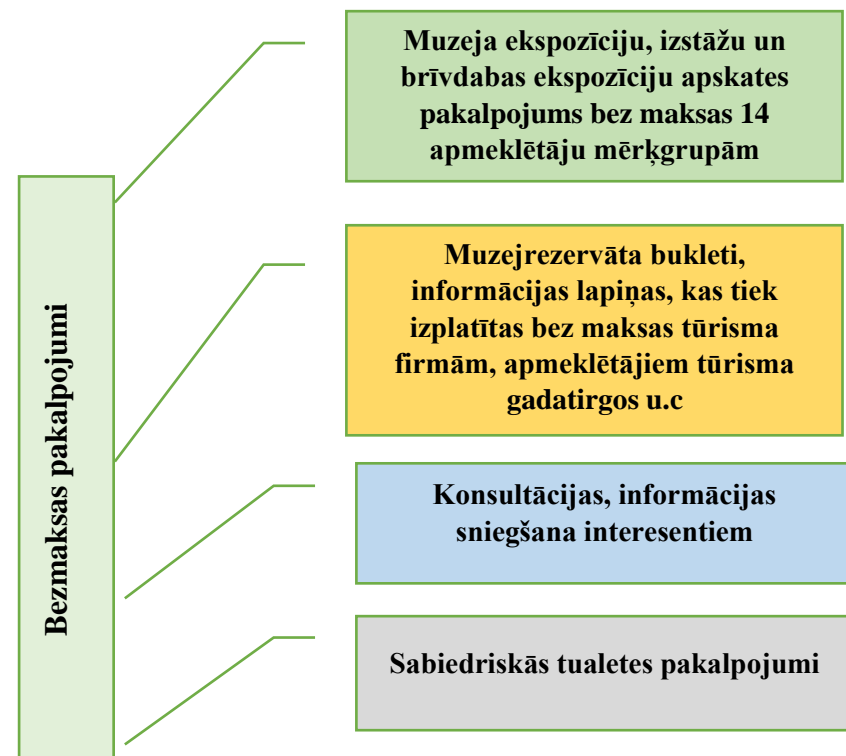
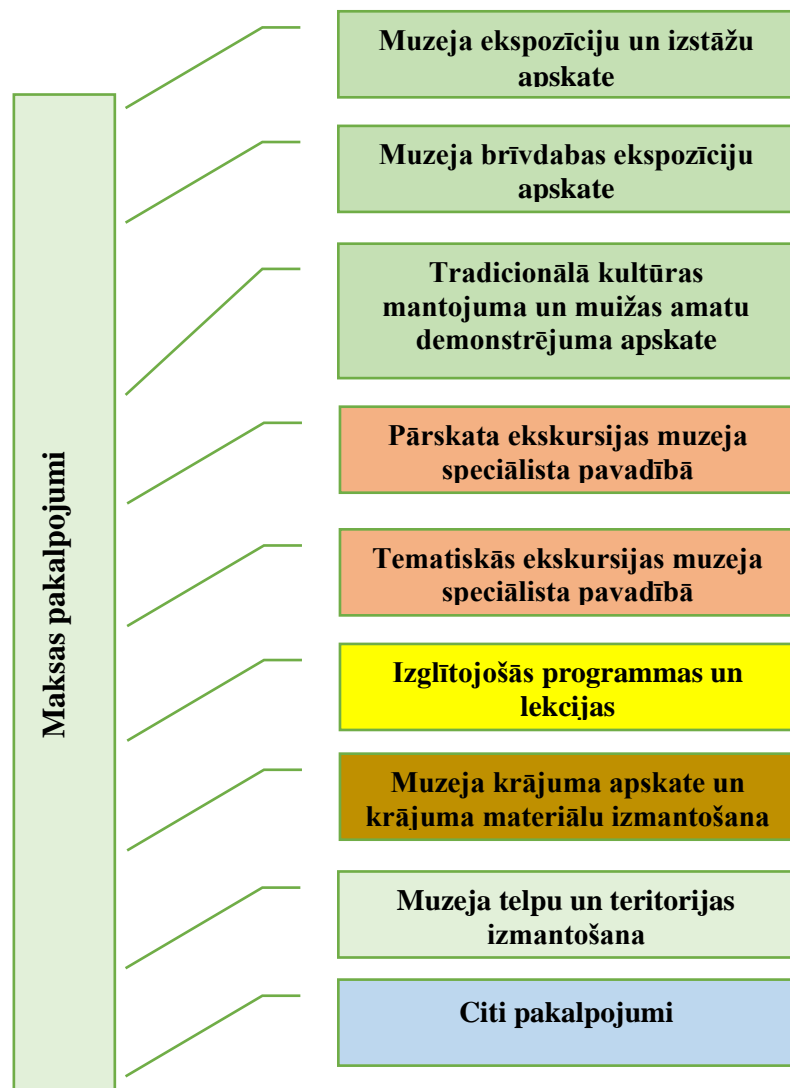
Atsaucoties Eiropas Komisijas iniciatīvai, tika sagatavots un **iesniegts projekta pieteikums “Stāstu soliņš”** izveidei un realizācijai Eiropas dimensijas stāstu grantu konkursam par Dainu kalnu kā Dziesmotās revolūcijas simbolu un muzejrezervāta ieguldījumu nemateriālā kultūras mantojuma popularizēšanā

Turpināta informācijas apmaiņa un kontaktu uzturēšana **ar Baltijas jūras reģiona piļu pētnieku asociāciju un Baltijas jūras reģiona piļu un muzeju asociāciju**, līdzdalība 12.-14.02.2020. asociācijas sēdē Viborgā /Krievijā/.

Uzturēta saziņa un informācijas aprīte ar Turaidas muižas pēdējā īpašnieka Aleksandra Stēla fon Holšteina (Alexandr Staehl von Holstein, 1863 – 1945) mazmeitu grāfieni Gertu fon Zolmsu (Gertha Gräfin von Solm

2.3. Muzejrezervāta pakalpojumi

Sniegto pakalpojumu veidi atbilstoši muzejrezervāta darbības funkcijām un Ministru kabineta 01.10.2013. noteikumiem Nr. 1029 "Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta publisko maksas pakalpojumu cenrādis" (ar 03.05.2016., 17.04.2018., 23.04.2019., 10.09.2019. Ministru kabinetā apstiprinātajiem grozījumiem):

Muzejrezervāta informācijas bukletu, ceļvežu, atklātņu, u.c. materiāla tirdzniecība Turaidas muzejrezervāta Apmeklētāju centrā pēc noteiktām cenām.

2.4. Muzejrezervāta pakalpojumu pieejamība un kvalitātes nodrošināšana

Muzejrezervāts strādāja parastajā režīmā no 01.01.2020 līdz 12.03.2020.

Pamatojoties uz 12.03.2020. Ministru kabineta rīkojumu par ārkārtas situācijas izsludināšanu valstī saistībā ar Covid-19 izplatību, **Turaidas muzejrezervāta ekspozīcijas apmeklētājiem nebija pieejamas laikā no 13.03.-12.05.2020.**

Pēc ārkārtējās situācijas beigām, ievērojot epidemioloģiskos drošības pasākumus Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai un distancēšanās nosacījumus brīvdabā un iekštelpās, **no 13.05.-31.10.2021. tika nodrošināta muzejrezervāta brīvdabas ekspozīciju pieejamība un no 05.06.2020. tika atvērtas 24 pastāvīgās ekspozīcijas Turaidas pilī, Dārznieka mājā, Turaidas baznīcā un Turaidas muižas saimnieciskā centra ēkās.**

Pēc kārtējās valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas no 2020. gada 9. novembra apmeklētājiem bija pieejamas tikai brīvdabas ekspozīcijas.
Līdz ar to 2020. gadā ekspozīcijas apmeklētājiem bija pieejamas 304 dienas, t.i., 2812 stundas darba dienās un 1077 stundas brīvdienās un svētku dienās saskaņā ar muzeja darba laiku.

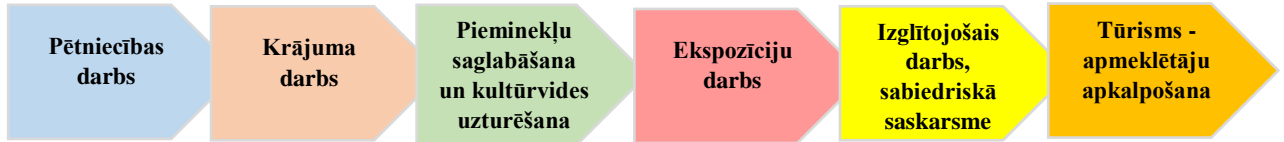
- Informācija apmeklētājiem kultūrvidē, ekspozīcijās un iespaiddarbos tiek piedāvāta četrās valodās – latviešu, krievu, angļu un vācu.
- Tika meklēti risinājumi muzeja piedāvājuma satura pieejamībai virtuālajā vidē: muzejrezervāta mājaslapā un sociālajos tīklos, sniedzot iespēju lasīt e-grāmatas un muzejrezervāta speciālistu sagatavotos rakstus, apskatīt virtuālās izstādes
- Informācija par epidemioloģiskās drošības un sociālās distancēšanās pasākumu ievērošanu apmeklētājiem bija publiski pieejama ekspozīcijās iekštelpās un brīvdabā uzrakstu un infografiku veidā.

2.5. Pakalpojumi un piemērotas vides nodrošināšana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām

Ievērojot epidemioloģiskās drošības pasākumus, nodrošināta iespēja iebraukt ar invalīdu transportlīdzekļiem muzejrezervāta teritorijā brīvdabas ekspozīciju apskatei. Pēc pieprasījuma tiek nodrošināti ekskursiju gida pakalpojumi un piemērotas atlaides ieejas maksai atbilstoši muzeja sniegto pakalpojumu cenrādīm.

2.6. Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai, informācija par veiktajām strukturālajām izmaiņām

Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932.) noteikto funkciju izpilde veikta **saskaņā ar mērķtiecīgā darba shēmu:**

Muzejrezervāta darbību 2020. gadā būtiski ietekmēja izveidojusies epidemioloģiskā situācija saistībā ar Covid-19 pandēmiju. Bija jāpārskata un jāveic izmaiņas visās muzeja darbības jomās, pārkārtojot darba organizēšanu atbilstoši situācijai.

Muzeja ekspozīciju pieejamībā bija jāievēro COVID-19 pandēmijas ierobežošanas drošības sanitārais protokols, kas paredzēja ierobežojumus ne tikai apmeklētājiem, bet arī muzeja darbiniekiem.

- Atbilstoši situācijai tika veiktas izmaiņas organizatoriskajā struktūrā, izveidojot jaunu amata vietu – personāla vadītājs
- Ņemot vērā Ministru kabineta 12.03.2020. rīkojumu Nr.103 un 14.03.2020. rīkojumu Nr.105 par ārkārtējās situācijas izsludināšanu un noteikto kārtību ar mērķi ierobežot Covid-19 izplatību ārkārtējās situācijas spēkā esamības laikā un Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas 16.03.2020. sagatavotās “Rekomendācijas muzeju darba organizācijai valstī noteiktās ārkārtējās situācijas laikā” izpildi, tika izdots rīkojums par Krīzes vadības grupu un tās pienākumiem darba organizācijai Turaidas muzejrezervātā ārkārtējās situācijas laikā
- Par muzejrezervāta funkciju īstenošanu, Darbības un attīstības 2014-2023 plāna un Vīzijas -2023 izpildi, darba organizāciju valstī noteiktās ārkārtējās situācijas laikā un sasniegtajiem rezultātiem tika noorganizētas 34 sanāksmes.
- Darba procesu kvalitatīvai norisei izdoti 25 rīkojumi pamatdarbības jautājumos
- Darba aizsardzības sistēmas un drošas darba vides uzturēšanai, organizētas jauno darbinieku pirmreizējās instruktāžas darba aizsardzības jautājumos un pastāvīgo darbinieku ikgadējās instruktāžas, veikta darbinieku veselības apdrošināšana, izdots rīkojums “Par darba aizsardzības kārtību Covid -19 infekcijas izplatības ierobežošanai”.
  - Sadarbībā ar SIA “Darba drošības centrs” izstrādāts Darba aizsardzības pasākumu plāns darba vides risku novēršanai un sagatavots darba vides risku novērtējums. Sagatavotas 33 darba aizsardzības instrukcijas. Noorganizētas apmācības 15 darbiniekiem pirmās palīdzības sniegšanā.
- Lai nodrošinātu epidemioloģisko drošību saistībā ar Covid-19 pandēmijas ierobežošanu, iegādāti un uzstādīti bakteriālie gaisa reciklatori Apmeklētāju centrā, sabiedriskajā tualetē, regulāri izsniegti darbiniekiem individuālie aizsardzības līdzekļi – maskas, sejas vairogi, roku dezinfekcijas līdzekļi, aizsargkrēmi, cimdi, nodrošināta dezinfekcijas līdzekļu pieejamība ekspozīcijās.
- Ņemot vērā nepieciešamību pielāgot ikdienas darbu Covid-19 izraisītās pandēmijas ārkārtas situācijai, muzeja speciālistiem attālinātā darba veikšanai nodrošināts nepieciešamais tehniskais atbalsts, kā arī veikts attālinātā darba vides risku novērtējums, un sagatavoti praktiski ieteikumi to mazināšanai.

Muzejrezervāta normatīvā bāze un juridiskais nodrošinājums

Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (*Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932*) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana.

Izmaiņas juridiskajā statusā nav notikušas.

- Valsts pārvaldes deleģēto funkciju un uzdevumu izpildes nodrošināšanai un muzejrezervāta iekšējo procesu izveidei, uzskaitēi un uzturēšanai, dokumentu aprites vadībai sadarbībā ar SIA “Informācijas drošības aģentūra” izstrādāta un **apstiprināta Datu politika un datu apstrādes nolūku reģistrs.**
- Iekšējo dokumentu aprites pārvaldībai **izstrādāta un ieviesta elektroniskā sistēma.**
- Izdoti vairāki iekšējie normatīvie akti saistībā darba procesu organizēšanai Covid-19 izraisītās pandēmijas ārkārtas situācijā: par noteikumu ievērošanu krājuma priekšmetu eksponēšanā, par materiālās atbildības īstenošanu muzejrezervāta ekspozīcijās, par Apmeklētāju centra atbildīgo darbinieku un dežurantu pienākumiem un atbildību ārkārtas situācijas laikā u.c.

Muzejrezervāta ēku-pieminekļu, kultūrvides un ekspozīciju uzraudzība un drošības sistēmu uzturēšana, materiāltehnikas bāzes pilnveidošana

Atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem, ir nodrošināta Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšana, veikta ēku un teritorijas fiziskā un tehniskā apsardze, un ekspozīciju telpās uzturēts atbilstošs mikroklimats. Uzturēta videonovērošanas sistēmu, apsardzes un uguns trauksmes sistēmu darbība, veiktas regulārās apkopes.

- **Veikti muzejrezervāta ēku-pieminekļu, kultūrvides un ekspozīciju uzraudzības un drošības sistēmu pilnveidošanas pasākumi atbilstoši normatīvo aktu prasībām:** veikta apkures ierīču, dūmvadu un dabīgās ventilācijas kanālu tīrīšana
- **Veikti apsardzes signalizācijas sistēmas modernizācijas darbi** Muižas pārvaldnieka jaunajā mājā, Dārznieka mājā un Apmeklētāju centrā.
- Kultūrvides kopšanas darba efektivizēšanai **iegādāts mazgabarīta daudzfunkcionāls traktors un aprīkojums:** zāles smalcinātājs, sniega lāpsta, smilts-sāls kaisītājs, piekabe ar paaugstinātiem bortiem, kabīne, kas sekmē esošās traktortehnikas veiktspējas uzlabošanu un spēju nodrošināt intensīvu kopšanas darbu atbilstoši gadalaikam.
- **Izgatavoti un uzstādīti iekštelpu stendi ekspozīcijā** “Mūra pils nocietinājumi – aizsardzība un uzbrukums” un Turaidas pils kompleksa āra informācijas stendi. Ekspozīciju digitālo risinājumu vajadzībām iepirkti skārienjūtīgie monitori, videoprojektori, audio atskaņotāji, procesori.
- **Noorganizēti 2 publiskie iepirkumi un veiktas 6 tirgus izpētes.** Veikti pasūtījumi Elektroniskajā iepirkumu sistēmā **iepirkti materiāli un inventārs 10 563 euro apjomā.**
- Muzejrezervāta darbības un infrastruktūras uzturēšanai noslēgti un izpildīti: **56 saimnieciskie līgumi, un 11 sadarbības līgumi.**

3. PERSONĀLS

Atbilstoši 2020. gada amatu sarakstam bija nodarbināti **79 darbinieki, no tiem 23 darbinieki vasaras sezonā no 01.05-31.10.**

No muzejrezervātā strādājošajiem 23 darbiniekiem ir augstākā izglītība, t. sk. 4 zinātņu doktori, pārējiem darbiniekiem – vidējā speciālā vai vidējā izglītība. Visvairāk darbinieku ir vecuma grupā no 31 gada līdz pensijas vecumam un pensijā esošie, t.i. 98,2 %.

No kopējā pamatdarbā esošo darbinieku skaita – 32 % vīrieši un 68 % – sievietes.

Muzejā nostrādātais laiks

Muzeja darbinieki (pastāvīgā darbā)	Muzeja direktors, vietnieki	Struktūrvienību vadītāji	Speciālisti	Pārējie darbinieki	Kopā
Līdz 5 gadi	0	0	5	1	6
5-20 gadi	3	3	16	14	36
vairāk par 20 gadiem	1	5	7	1	14

Gada laikā darba tiesiskās attiecības nodibinātas arī ar 23 darbiniekiem, t.sk. 22 aktīvā tūrisma sezonas darbiniekiem un izbeigtas ar 23 darbiniekiem, t.sk. 22 aktīvā tūrisma sezonas darbiniekiem.

Ņemot vērā muzejrezervāta struktūrvienību funkcijas, nodarbināto izteiktās mācību vajadzības novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēmā (NEVIS), kur pamato mācību nepieciešamību efektīvākai darba uzdevumu izpildei, **darbiniekiem 2020. gadā tika nodrošinātas apmācības 48 kvalifikācijas celšanas klātienēs un tiešsaistes pasākumos, no kuriem lielākā daļa saistīta ar profesionālās kvalifikācijas pilnveidošanu.** Ņemta dalība Valsts kancelejas, Kultūras ministrijas, Valsts administratīvās skolas un citu mācību centru organizētajosursos un semināros, Baltijas muzeoloģijas veicināšanas biedrības organizētajos semināros, Latvijas un starptautisko kultūras un mantojuma institūciju organizētajās konferencēs, forumos, kā arī apmeklēti muzejrezervāta darbībai atbilstoši pieredzes apmaiņas pasākumi un dalība profesionālo biedrību darbā.

Lai attīstītu un motivētu uz rezultātu orientētus un ieinteresētus darbiniekus, veikta darbinieku darbības novērtēšana par 2020. gadu, izmantojot informācijas sistēmu “NEVIS”.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Pārskata periodā tika turpināta muzeja darba popularizēšana un sabiedrības informēšana mājaslapā www.turaida-muzejs.lv, sociālajos tīklos un plašsaziņas līdzekļos. Epidemioloģiskās situācijas apstākļos komunikācijā ar sabiedrību vairāk tika izmantotas digitālās iespējas.

<p>facebook.com/turaida.muzejs</p> <p>Turaidas muzejrezervāts/ The Turaida Museum Reserve @turaida.muzejs</p>	<p>https://twitter.com/turaidasmuzejs</p>
<p>Turaidas muzejrezervāta kontam Facebook.com/turaida.muzejs lapā seko 3752 sekotāji, salīdzinot ar 2019. gadu, sekotāju skaits 2020. gadā ir pieaudzis par 15 %.</p>	<p>Virtuālās komunikācijas tīklā TWITTER ievietotas 110 ziņas</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Facebook.com /turaida.muzejs ievietotas 399 ziņas, arī <i>flickr, vimeo, instagram</i> ir pieejama informācija, fotoattēli un video par muzejrezervāta kultūrvēsturisko vidi un pieminekļiem pasākumiem un citām aktivitātēm. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informācija par muzejrezervāta piedāvājumu un tā pieejamību tiek nosūtīta arī uz citām muzeja darbībai saistošām interneta vietnēm: www.1188.lv, www.viss.lv, www.infolapas.lv u.c.

Mājaslapā <https://www.turaida-muzejs.lv/> regulāri tiek publicēti muzeja speciālistu sagatavotie pētnieciskie un informatīvie raksti par kultūrvēstures tēmām saistībā ar muzejrezervāta pētnieciskā darba virzieniem. **E-grāmatu veidā ir pieejami 16 muzejrezervāta izdevumi, 13 virtuālās izstādes, t.sk. 3 atvērtas 2020. gadā un 3 digitālās programmas.** Foto galerijā ir publicēti 781 muzeja pasākumu, kultūrvides un daba ainavu fotoattēli. Videosadaļa papildināta ar 2 jauniem video, pavisam mājaslapā ir pieejami 18 videosižeti.

Mājaslapā atrodama informācija par muzejrezervāta piedāvājumu dažādām mērķauditorijām, ieejas biļešu cenām, darba laiku u.c. Mājaslapas apmeklētājiem plašāka informācija ir pieejama **latviešu, krievu un angļu valodā un pamatinformācija vēl 8 svešvalodās:** vācu, franču, itāļu, igauņu, somu, lietuviešu, spāņu un poļu valodā.

Mājaslapa katru dienu tiek papildināta ar jaunāko informāciju par muzejrezervāta aktivitātēm un pasākumiem, mājaslapas sadaļā "Jaunumi" **2020. gadā ievietotas 166 informācijas vienības (raksti) latviešu valodā,** sadaļā "Latvijas skolas soma" lasāms muzeja **9 izglītojošo programmu piedāvājums.**

No mājaslapas ir pieejams arī virtuālās komunikācijas tīkls **TWITTER, Facebook, Vimeo, Instagram,** kuros ir ziņas, video un fotoattēli par muzejrezervāta darba aktualitātēm un pasākumiem.

4.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izziņāšanai par apmierinātību ar iestādes darbu

Sabiedrība ir atzinīgi novērtējusi muzejrezervāta darbību kultūras mantojuma saglabāšanā un kultūras tūrisma piedāvājuma popularizēšanā ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā. Apliecinājums muzejrezervāta darba kvalitātei ir ekspozīcijas, sakoptā vide un daudzveidīgais piedāvājums.

Lai gan pārskata gadā saistībā ar valstī noteikto ārkārtējo situāciju Covid-19 pandēmijas ierobežošanai, muzejrezervāta pastāvīgās ekspozīcijas bija pieejamas ierobežoti, tomēr apmeklētāji ar savu ierašanos ir novērtējuši muzejrezervāta brīvdabas ekspozīciju pievilcību un kvalitāti. Par kvalitatīvu muzejrezervāta darbu **liecina saņemtās atzinības un balvas:**

- Latvijas Muzeju biedrības Gada balvu 2020 nominācijā "Gada publikācija" par dokumentu krājumu "Vidzemes 1624./1625. gada arklu revīzija. Turaidas, Krimuldas un Siguldas pilsnovadi".
- Ministru kabineta Atzinības raksts direktorei Annai Jurkānei par ieguldījumu Turaidas muzejrezervāta attīstībā.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Lai gan aktīvu sadarbību ar nevalstisko sektoru ietekmēja valstī noteiktie ierobežojumi COVID-19 pandēmijas mazināšanai, tomēr tās uzturēšanai, saziņai un kopīgu projektu virzībai tika meklētas citas iespējas, kā arī izmantotas tiešsaistes platformas.

Muzejrezervāts regulāri sadarbojas Latvijas un ārvalstu nevalstiskām organizācijām, ar kurām savstarpējās sadarbības rezultātā īsteno abpusēji izdevīgus projektus un citas aktivitātes. Tās ir: **Latvijas Muzeju biedrība, Latvijas Piļu un muižu asociācija, Baltijas Muzeoloģijas biedrība, Baltijas jūras reģiona piļu muzeju asociācija, Baltijas jūras reģiona piļu pētnieku asociācija, Latvijas Profesionālo gidu asociācija, Vidzemes tūrisma asociācija, Gaujas nacionālā parka tūrisma biedrības klasterī "Enter Gauja" u.c.**

Ar **Turaidas muzejrezervāta Atbalsta biedrības atbalstu** tika risināti dažādi juridiski jautājumi, saņemta palīdzība dokumentu sagatavošanā un iesniegšanā Administratīvajā rajona tiesā un Jelgavas tiesu namā un pārstāvētas Turaidas muzejrezervāta intereses tiesas sēdēs. Veikta informācijas apmaiņa par sadarbības sekmēšanu kultūras pieminekļu saglabāšanas jautājumos, lai sabiedrības interesēs nodrošinātu nacionālo vērtību saglabāšanu nākamajām paaudzēm, un, nepieļautu Turaidas muzejrezervāta ēku - pieminekļu stāvokļa pasliktināšanos un degradāciju. Kopīgi tiek nodrošināta muzejrezervāta publicitāte, apkopotī vēsturisko notikumu izpētes materiāli, sagatavoti raksti un publicēti izdevumā „Siguldas Avīze”.

Iespēju robežās turpināta sadarbība ar Turaidas ev. luterisko draudzi un Turaidas pensionāru kopu „Turaidieši”, risināti jautājumi saistībā ar draudzes norišu organizēšanu Turaidas baznīcā, lai sekmētu vispārcilvēcisko vērtību uzturēšanu un ekspozīcijas “Turaidas baznīcas un draudzes vēsture” pieejamību, arī Covid-19 apstākļos.

5. NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Darbības virzieni un plānotie rezultāti 2021. gadā:

1

Saglabāt, restaurēt un uzturēt 38 ēkas-pieminekļus, uzturēt un kopt kultūrvidi 56,92 ha platībā, veikt brīvdabas ekspozīciju labiekārtošanu

2

Turpināt arheoloģiskā izpēti Baznīckalnā

3

Uzturēt muzejrezervāta kultūrvēsturiskās ainavas kvalitāti, pabeigt 8 vēsturisko dīķu kaskādes atjaunošanu un teritorijas labiekārtošanu, Lībiešu un Māras takas infrastruktūras atjaunošanu, radīt maksimāli drošu vidi apmeklētājiem dabas takās

4

“Turaidas muižas veco pārvaldnieka māja”, “Muiža pilsdrupu paēnā”, “Turaidas pils 13.-18. gs. koka un metāla trauki un galda piederumi”, “Ekspozīcija “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks.Saimnieks.Pilsonis”

5

Turpināt ēku – pieminekļu saglabāšanas un kultūrvides sakopšanas darbu. Turpināt Turaidas pils kompleksa un muižas ēku uzturēšanas un restaurācijas darbus, atjaunot Turaidas pils koka grodu aku.

5

Turpināt kataloga sagatavošanu par Turaidas Baznīckalna arheoloģiskajā izpētē atrastajām senlietām un par Turaidas pili atrastajiem 13.-17.gs.apģērba piederumiem

7

Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” un saziņā ar Kultūras ministriju turpināt risinājumu izstrādi jauna multifunkcionāla apmeklētāju centra un ieejas mezgla izveidei, Turaidas muižas kūts-staļļa ēkas kompleksa atjaunošanas būvprojekta izstrādi.

8

Iekārtot jaunu ekspozīciju “Pils dzīvojamā telpa”, turpināt ekspozīciju papildināšanu ar jaunām digitālām programmām, veikt kvalitātes uzlabošanu pārējās ekspozīcijās atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem.

9

Atjaunot brīvdabas ekspozīcijas stendu “Turaidas Baznīckalns. Leģenda par Turaidas Rozi”, izveidot brīvdabas ekspozīcijas: “Turaidas koka pils 3-D modelī”, “Lībiešu taka”, Turaidas muzejrezervāta Meža parka izziņas taka”

10

Izveidot un atklāt izstādes: “Turaidas Rozei-420.Leģenda dzīvo”, “Mērs un mērīšana Latvijā un pasaulē”, “Eiropas kultūras mantojuma dienas. Dzelzceļš”, brīvdabas izstādes “Metēni”, “Sīki putni, diži putni”, interaktīvu brīvdabas izstādi “Skanošo puzuru dārzs” u.c

11

Nodrošināt muzeja ekspozīciju un Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma pieejamību apmeklētājiem katru dienu, veikt izglītojošo un apmeklētāju apkalpošanas darbu, ieviest digitālos risinājumus attālinātai ieejas biļešu iegādei

12

Pilnveidot trīs izglītojošās programmas ekspozīcijai “Ceļā uz Latvijas valsti: Kļaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” un aktivizēt to piedāvājumu projektam “Latvijas skolas soma” ietvaros

13

Kultūras mantojuma popularizēšanai noorganizēt konferenci-diskusiju, izglītojošos pasākumus: gadskārtu ieražu svētki, Eiropas kultūras mantojuma dienu aktivitātes, Somugru dienu u.c.

14

Izstrādāt un ieviest mobilā gida aplikāciju ar papildinātās realitātes elementiem.

15

Sagatavot jaunu reklāmas bukletu par izglītojošo programmu piedāvājumu atbilstošu projektam “Latvijas skolas soma” atkārtoti izdot reklāmas bukletu “Turaidas muzejrezervāts” 4 valodās atbilstoši vajadzībai.

